

ประการที่ 9

ประวัติเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดยโสธร

- ข้อมูลจังหวัดยโสธร
- ประวัติของจังหวัดยโสธร
- อาณาเขตของจังหวัดยโสธร
 - ระยะทางระหว่างอำเภอเมืองไปอำเภอต่างๆ
 - ลักษณะภูมิอากาศ
 - สภาวะเศรษฐกิจจังหวัดยโสธร
- แผนที่จังหวัดยโสธร
- เทศกาลประเพณีและสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ข้อมูลจังหวัดยโสธร

ตราประจำจังหวัดยโสธร

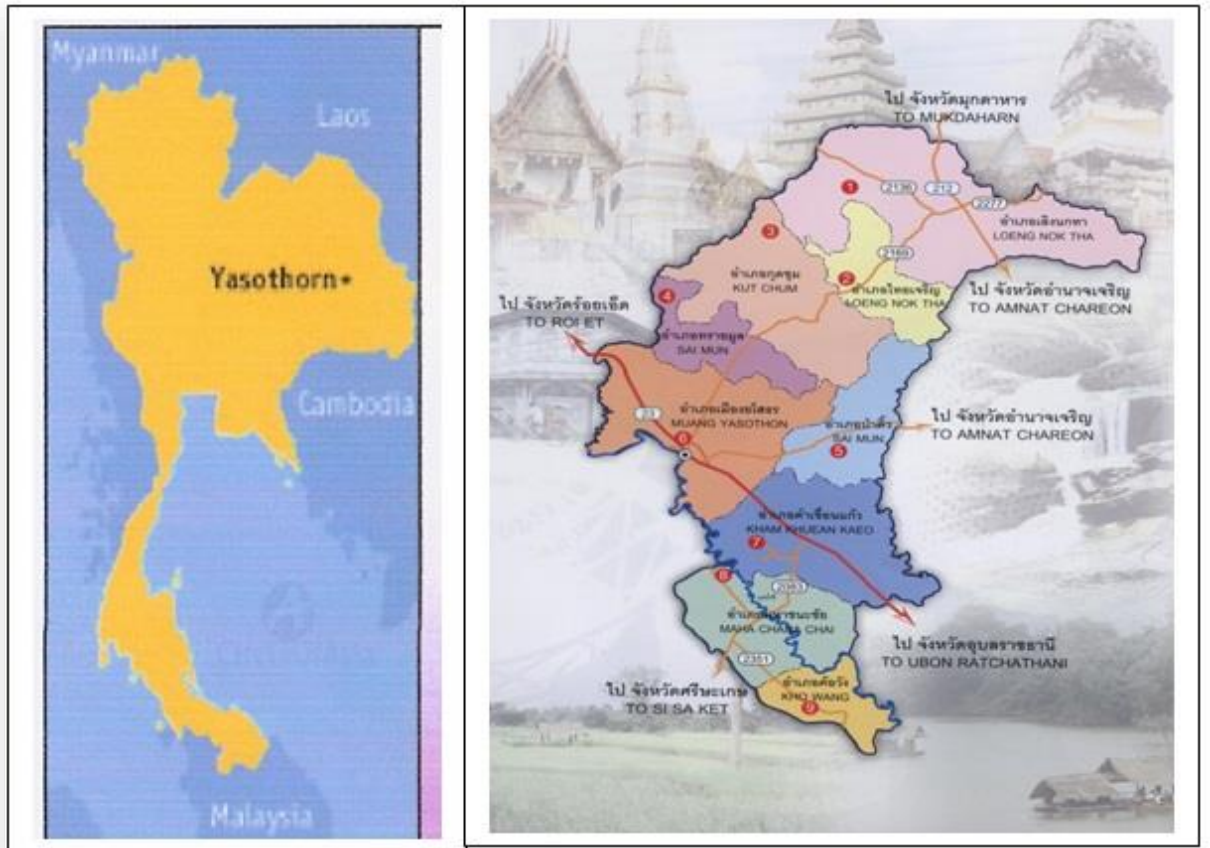
คำขวัญจังหวัดยโสธร

เมืองบั้งไฟโก้ แตงโมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ

ดอกไม้ประจำจังหวัดยโสธร

ที่ตั้ง จังหวัดยโสธรตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 531 กิโลเมตร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1,2,202) และอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ)

ภาพแสดงที่ตั้งและขอบเขตของจังหวัดยโสธร

ขนาดพื้นที่ จังหวัดยโสธรมีพื้นที่ 4,161.444 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,600,902.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.81 ของพื้นที่ทั่วประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 12.89 ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด

ประวัติของจังหวัดยโสธร

ยโสธร ดินแดนอันอุดมสมบูรณ์ริมฝั่งแม่น้ำชี ซึ่งได้ชื่อว่า เมืองบังไฟ เป็นดินแดนที่มีอดีตอันล้ำค่าและยาวนานกว่า 200 ปี ล่วงมาแล้ว

ยโสธร มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานเกี่ยวข้องกับเมืองหนองบัวลุมภู "นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน" (อดีตอำเภอหนองบัวลำภูในจังหวัดอุดรธานี ปัจจุบันเป็นจังหวัดหนองบัวลำภู) และเกี่ยวข้องกับเมืองอุบล กล่าวคือ ประมาณปีพุทธศักราช 2314 พระเจ้าตาก เจ้าพระวอ เสนาบดีเก่านครเวียงจันทน์ อพยพครอบครัวและบริวารหนีมาเพื่อตั้งรกรากใหม่ เนื่องจากไม่พอใจเจ้านครคนใหม่ โดยใช้ชื่อเมืองใหม่ว่าเมือง

หนองบัวลุมภู ขณะเดียวกัน พระเจ้าศิริบุญสาร ซึ่งเป็นเจ้านครเวียงจันทน์อยู่เกิดหวาดระแวงจึงยกกองทัพจากนครเวียงจันทน์มาปราบปราม พระเจ้าตากถูกข้าศึกยิงด้วยอาวุธปืน และฟันด้วยดาบจนถึงแก่พิราลัยในที่รบ เจ้าพระวอ เจ้าคำผง และเจ้าฝ่ายหน้าผู้เป็นน้องทั้ง 2 ของเจ้าพระวอ อีกทั้งเจ้าก่า เจ้าทิดพรมได้ยกทัพฝ่าหนีออกจากเมืองหนองบัวลุมภูไปพึ่งพาเจ้านครจำปาศักดิ์ ขบวนทัพของเจ้าพระวอได้เดินทางตามลุ่มน้ำชีมาพบกับเจ้าคำสูผู้ปกครองบ้านสิงห์ท่า (ปัจจุบัน คือ จังหวัดยโสธร) ภายหลังต่อมาเจ้าพระวอดำริว่าหากอยู่กับเจ้าคำสูแล้ว ถ้าเวียงจันทน์ยกทัพมาก็จะเป็นการลำบาก และจะเกิดศึกสงครามกันต่อไป เมื่อประชุมตกลงกันแล้วจึงได้พาไพร่พลอพยพลงไปตามลำน้ำมูล และสร้างเมืองใหม่ที่ดอนวังทองเขตนครจำปาศักดิ์ ตามรับสั่งของพระเจ้าองค์หลวงเจ้านครจำปาศักดิ์ โดยเจ้าพระวอให้ขุดคูสร้างค่ายขึ้นเรียกว่า "ค่ายบ้านคูบ้านแก" ต่อมาในปี พ.ศ.2321 เมื่อพระเจ้าศิริบุญสารทราบเรื่อง จึงได้ยกทัพมาปราบอีกจนเจ้าพระวอถึงแก่ความตาย เจ้าคำผมน้องเจ้าพระวอและบริวารจึงได้อพยพต่อไปยังเกาะกลางลำน้ำมูลเรียกว่า "ดอนมดแดง" แต่เนื่องจากเป็นที่ต่ำไม่เหมาะสมที่จะสร้างเมืองจึงอพยพขึ้นมาตามลำน้ำมูลถึงห้วยแระแมแล้วมาสร้างเมืองใหม่ที่ดงอู่ผึ้งเมื่อปี พ.ศ.2322 แล้วมีหนังสือกราบบังคมทูลขอขึ้นอยู่ในขอบขัณฑสีมาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี จึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองที่ตั้งว่า "เมืองอุบล" เพื่อเป็นการรำลึกถึงเมืองเดิมของตน(เจ้าคำผน) คือเมืองหนองบัวลุมภู จากนั้นเจ้าคำผนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าเมืองคนแรกของเมืองอุบล และได้รับพระราชทานนามว่า "พระปทุมสุรราช"

หลังจากนั้นต่อมา เจ้าฝ่ายหน้าน้องพระปทุมสุรราชเจ้าเมืองอุบล พร้อมกับนางอุสา ไพร่พลญาติวงศ์อีกส่วนหนึ่งได้ขอแยกตัวไปอยู่ บ้านสิงห์ท่าซึ่งเจ้าคำสูปกครองอยู่ พระปทุมสุรราชไม่ขัดข้องจึงได้แยกย้ายกันไปทำมาหากินที่บ้านสิงห์ท่า ได้ปรับปรุงและสร้างบ้านสิงห์ท่าจนเจริญรุ่งเรือง

จากเรื่องราวดังกล่าว จังหวัดยโสธรจึงมีความเกี่ยวพันกับจังหวัดหนองบัวลุมภูและจังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ.2325 หลังจากที่เจ้าฝ่ายหน้าได้ไปช่วยปราบกบฏอ้ายเชียงแก้วเขาโองที่นครจำปาศักดิ์ ตามใบบอกของพระปทุมสุรราช เจ้าฝ่ายหน้าก็ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น "เจ้าพระยาวิชัยราชขัตติยวงศา" ครองนครจำปาศักดิ์ตามบัญชาของ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

พ.ศ.2354 เจ้าพระยาวิชัยราชขัตติยวงศาถึงแก่พิราลัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดให้เจ้าหนู หลานเจ้านครจำปาศักดิ์ ครองนครจำปาศักดิ์สืบไป ฝ่ายเจ้าราชวงศ์สิงห์ บุตรเจ้าพระยาวิชัยราชขัตติยวงศากลับมาอยู่บ้านเดิมคือบ้านสิงห์ท่า และได้นำเอาอัฐิของเจ้าพระยาวิชัยราชขัตติยวงศากลับมาด้วย แนะนำมาก่อนเจดีย์บรรจุไว้ที่วัดมหาธาตุ ใกล้กับพระธาตุพระอนันท์ซึ่งยังปรากฏอยู่จนปัจจุบัน

พ.ศ.2357 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านสิงห์ท่าขึ้นเป็นเมืองและพระราชทานนามว่า "เมืองยศสุนทร" (คำว่า "ยศสุนทร" ต่อมากลายเป็น "ยโสธร" มีความหมายว่า "ทรงไว้ซึ่งยศ" แต่การเขียนหรือการเรียกสั้น ๆ ว่า "ยโส" ไม่เป็นที่ไพเราะและไม่เป็นมงคล นาม ร.ต.ท.พวง ศรีบุญลือ นายอำเภอยโสธร (พ.ศ.2500 - 2513) ได้มีหนังสือขอให้เขียนชื่อเสียใหม่เป็น "ยโสธร" และได้รับอนุญาตจากกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้เปลี่ยนได้ และ

ใช้มาจนบัดนี้) ให้เจ้าราชวงศ์สิงห์เป็นเจ้าครองเมืองมีราชทินนามว่า "พระสุนทรราชวงศา" เป็นเจ้าเมืองคนแรก
ของเมืองยโสธร

พ.ศ.2433 สมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการจัดรูปการปกครองใหม่ หัวเมืองอีสานชั้นเอก โท ตรีและจัตวา ถูก
รวมเข้าด้วยกันเรียกว่า "กอง" สำหรับเมืองยโสธรถูกรวมเข้าอยู่ในหัวเมืองฝ่ายตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้าหลวง
ตั้งกองว่าราชการอยู่ที่เมืองอุบล ประกอบด้วยหัวเมือง 12 หัวเมือง คือ อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ สุวรรณภูมิ
มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ภูแล่นช้าง กมลาไสย เขมรราชู นองสองคอนดอนดง ยโสธร และศรีสะเกษ ซึ่งขึ้นตรงต่อ
กรุงเทพฯ

พ.ศ.2443 ได้ยุบเลิกมณฑลอีสาน เมืองยโสธรได้รวมเข้ากับเมืองอุบล โดยแยกออกเป็น 2 อำเภอ คือ
อำเภออุทัย ยโสธร ภายหลังเป็นอำเภอ คำเขื่อนแก้ว และอำเภอประจิมยโสธร ภายหลังเป็นอำเภอยโสธร

พ.ศ.2494 กระทรวงมหาดไทยได้ริเริ่มขอตั้งอำเภอยโสธรขึ้นเป็นจังหวัด จนกระทั่งถึงวันที่ 6
กุมภาพันธ์ 2515 จึงได้มีประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 70 ตั้งอำเภอยโสธรขึ้นเป็นจังหวัดยโสธร โดยมีผลบังคับ
ใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2515 โดยแยกอำเภอยโสธร อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย อำเภอป่าติ้ว
อำเภอเลิงนกทา และอำเภอกุดชุม ของจังหวัดอุบลราชธานี รวมกันเป็นจังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดที่ 71 ของ
ประเทศไทย

อาณาเขต

จังหวัดยโสธร ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ 104 และ 105
องศาตะวันออก และเส้นรุ้งที่ 15 และ 16 องศาเหนือ ห่างจากกรุงเทพฯ 552 กม. มีเนื้อที่ประมาณ
4,161.664 ตร.กม. หรือ ประมาณ 2,601,040 ไร่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะทางระหว่างอำเภอเมืองไปอำเภอต่างๆ

อำเภอค้อวัง	70	กิโลเมตร
อำเภอเลิงนกทา	69	กิโลเมตร
อำเภอไทยเจริญ	54	กิโลเมตร
อำเภอมหาชนะชัย	41	กิโลเมตร
อำเภอกุดชุม	37	กิโลเมตร
อำเภอป่าติ้ว	28	กิโลเมตร
อำเภอคำเขื่อนแก้ว	23	กิโลเมตร
อำเภอทรายมูล	18	กิโลเมตร

ลักษณะภูมิอากาศ

ภาพพื้นที่หรือลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดยโสธร มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันตกลงไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ทางตอนเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่น มีสภาพเป็นป่าและมีแหล่งน้ำขนาดกลาง ได้แก่ ห้วยลิงโจน ห้วยสะแบก ลำโพง ลำเซบาย ส่วนพื้นที่ทางตอนกลางและตอนใต้ เป็นที่ราบลุ่มต่ำสลับซับซ้อนกับสันดินริมน้ำ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ แม่น้ำชี และขนาดกลาง ได้แก่ ลำน้ำยัง ลำทวน ไหลผ่าน ลักษณะดินส่วนมากเป็นดินทรายและดินเค็ม มีหนอง บึง ลำห้วย และแหล่งน้ำขนาดเล็กอยู่ทั่วไป พื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล สำหรับภูมิอากาศ จังหวัดยโสธรมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ความชื้นสัมพัทธ์ เฉลี่ยเท่ากับ 71.1% อุณหภูมิสูงสุด 43 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 11 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปี (2552 – 2555) เฉลี่ย 1,600 มิลลิเมตรต่อปี

สถานะเศรษฐกิจจังหวัดยโสธร

ในปี 2556 โครงสร้างการผลิตตามมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) จังหวัดยโสธร จำนวน 16 สาขา มีมูลค่า 21,160 ล้านบาท อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 1.02 มูลค่าผลิตภัณฑ์ เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita : GPP) จำนวน 34,181 บาท จัดเป็นลำดับที่ 14 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และลำดับที่ 69 ของประเทศ โดยสาขาการผลิตที่ทำรายได้มากที่สุด คือ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ มีมูลค่า 5,115 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาการศึกษา มีมูลค่า 3,804 ล้านบาท และสาขาอุตสาหกรรมการผลิต มีมูลค่า 2,425 ล้านบาท ตามลำดับ

แผนที่จังหวัดยโสธร YASOTHON MAP

เทศกาลงานประเพณีและสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

งานประเพณีบุญบั้งไฟ

ความเป็นมาของประเพณีบุญบั้งไฟ

ประเพณีบุญบั้งไฟตามตำนานเล่าว่า เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าถือชาติกำเนิดเป็นพญาคางคก พญาคางคก ได้อาศัยอยู่ที่ไร่ริมโพธิ์ใหญ่ในเมืองพันทุมวดี ด้วยเหตุใดไม่แจ้งพญาแถนเทพเจ้าแห่งฝนโกรธเคืองโลกมนุษย์มาก จึงแก้งไม่ให้ฝนตกนานถึง 7 เดือน ทำให้เกิดความลำบากยากแค้นอย่างแสนสาหัสแก่มวลมนุษย์ สัตว์ และพืช จนกระทั่งพากันล้มตายเป็นจำนวนมาก พวกที่แข็งแรงก็จะรอดตาย และได้พากันมารวมกลุ่มใต้ต้นโพธิ์ใหญ่กับพญาคางคก สรรพสัตว์ทั้งหลายจึงได้หารือกันเพื่อจะหาวิธีการปราบพญาแถน ที่ประชุมได้ตกลงกันให้พญานาคียกทัพไปรบกับพญาแถน แต่ก็ต้องพ่ายแพ้ จากนั้นจึงให้พญาต่อแตนยกทัพไปรบ แต่ก็พ่ายแพ้เช่นกัน ทำให้พวกสรรพสัตว์ทั้งหลายเกิดความท้อถอยหมดกำลังใจ และสิ้นหวัง ได้แต่รอวันตาย ในที่สุดพญาคางคกขออาสาที่จะไปรบกับพญาแถน จึงได้วางแผนในการรบโดยให้ปลวกทั้งหลายก่อจอมปลวกขึ้นไปจนถึงเมืองพญาแถน เพื่อเป็นเส้นทางให้บรรดาสัตว์ ซึ่งมีมอด แมงป่อง และตะขาบ ได้เดินทางไปสู่เมืองพญาแถน สำหรับมอดได้รับหน้าที่ให้ทำการกัดเจาะด้ามอาวุธที่ทำด้วยไม้ทุกชนิด ส่วนแมงป่องและตะขาบให้ซ่อนตัวอยู่ตามกองฟืนที่ใช้หุงต้มอาหาร และอยู่ตามเสื้อผ้าของไพร่พลพญาแถน ทำหน้าที่กัดต่อย หลังจากวางแผนเรียบร้อยกองทัพอพญาคางคกก็เดินทางออกรบ มอดทำหน้าที่กัดเจาะด้ามอาวุธ แมงป่องและตะขาบกัดต่อยไพร่พลของพญาแถน เจ็บปวดร้องระงมจนกองทัพพระส่ำระสาย ในที่สุดพญาแถนยอมแพ้ และตกลงทำสัญญาสงบศึกกับพญาคางคก ดังนี้

1. ถ้ามวลมนุษย์จุดบั้งไฟขึ้นสู่ท้องฟ้าเมื่อใด ให้พญาแถนสั่งให้ฝนตกในโลกมนุษย์
2. ถ้าได้ยินเสียงกบ เขียดร้อง ให้รับรู้ว่ามีฝนได้ตกลงมาแล้ว
3. ถ้าได้ยินเสียงสนุ (เสียงธนูควายของวัว) หรือเสียงโหวด ให้ฝนหยุดตกเพราะจะเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยวข้าว

หลังจากที่ได้สัญญากันแล้ว พญาแถนจึงได้ถูกปล่อยตัวไป และได้ปฏิบัติตามสัญญาจนบัดนี้ การจุดบั้งไฟให้ขึ้นไปบนท้องฟ้า เพื่อเป็นการแสดงคารวะ กับเป็นสัญญาแจ้งให้เทพารักษ์ได้ทราบว่ามีฝนจะถึงฤดูทำไร่นากันแล้ว ขอได้โปรดเมตตาช่วยบันดาลให้ฝนตกมายังภาคพื้นดินด้วย ประกอบกับชาวพื้นเมืองทั่ว ๆ ไปในภาคอีสาน ได้ทำพิธีแห่บุญบั้งไฟขึ้นก็ในราวเดือน 6 ซึ่งเป็นเดือนราษฏร์ และตรงกับเดือนหลวงก็คือเดือนพฤษภาคมของทุก ๆ ปี

พิธีสมรสหมู่แบบคาทอลิกที่โบสถ์คริสต์บ้านช่งแย้

(วัดอัครเทวดามิกาแอล)

ในช่วงวันวาเลนไทน์ (14 กุมภาพันธ์ ของทุกปี) ที่โบสถ์คริสต์บ้านช่งแย้ ตำบลคำเตย อำเภอไทยเจริญ จะจัดพิธีสมรสหมู่แบบคาทอลิกให้กับคู่บ่าวสาวที่ปรารถนาจะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน โดยการจัดพิธีดังกล่าวจัดขึ้นอย่างสมเกียรติของคู่บ่าวสาวและแขกเหรื่อที่มาร่วมงานมีขบวนแห่ขันหมากพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณพิธีสมรสแบบคาทอลิกพิธีอวยพร และการแสดงศิลปวัฒนธรรมเพื่อแสดงความยินดีกับคู่สมรส

ประเพณีการแห่มาลัยข้าวตอก

ชาวอำเภอมหาชนะชัยมีความเชื่อเรื่องใช้ข้าวถวายเป็นพุทธรูปชเอาอยู่แล้ว เป็นประเพณีที่เกิดจากการแพร่กระจายของการใช้ข้าวเป็นเครื่องบูชา ได้จัดประเพณีการแห่มาลัยขึ้นเพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมของชุมชน ปรับเปลี่ยนมาจนเป็นมาลัยที่ใช้แขวนเป็นเครื่องบูชาขึ้นได้เกิดกระบวนการสังสรรค์ประสมการและภูมิปัญญา ตลอดจนเกิดเป็นวัฒนธรรมซึ่งมีคติในพิธีกรรมที่มาที่แฝงเร้นในการจัดพิธีกรรมการแห่ข้าวตอก โดยจะมีชุมชนที่เข้าร่วมจัดทำเป็นมาลัยขนาดใหญ่เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนเข้าร่วมการประกวด ชุมชนที่เข้าร่วมในการแห่มาลัยมากที่สุดคือ หมู่ 2 หมู่ 4 และหมู่ 8 ตำบลฟ้าหยาด ในตำบลอื่นก็มีทำบ้างแต่ไม่มากนัก

ประเพณีจุดไฟตุ้มกาออกพรรษา

เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนบ้านทุ่งแต้ อ.เมือง จ.ยโสธร โดยการนำผล ตูมกา ซึ่งเป็นผลไม้ป่ามีรูปทรงกลมคล้ายผลส้ม ขนาดเท่ากำปั้นหรือโตกว่า ขูดผิวสีเขียวแล้วควั่นเอาเนื้อและเมล็ดข้างในออกให้หมดและใช้มีดแกะเป็นลวดลายตามความต้องการ เจาะรูสำหรับใส่เทียน เมื่อจุดเทียนแสงสว่างจากเปลวเทียนก็จะลอดตามเป็นลวดลายตามรูที่เจาะไว้ใช้เพื่อถวายเป็นพุทธรูปในวันออกพรรษา

ท่องเที่ยวจังหวัดยโสธร

ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า

ค้นหาอดีตเมืองยโสธร ยโสธรเมืองเล็กที่งดงามด้วยวัฒนธรรมและงานบุญบั้งไฟพร้อมอาหารเป็นเอกลักษณ์ ทั้งปลาสามและลอดช่องยโสธร อีกทั้งยังมีเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ย่านบ้านสิงห์ท่า

ชมโบราณสถาน วัดพระพุทธบาทยโสธร

วัดพระพุทธรูปปางไสยาสน์

ตั้งอยู่ที่บ้านหนองยาง ตำบลหัวเมือง ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 6 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 2083 ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปเป็นเนินทรายขาวสูง บริเวณวัดมีเนื้อที่ประมาณ 269 ไร่ ตั้งอยู่บนเนินทรายริมฝั่งแม่น้ำชี ตำบลหัวเมืองงอกขึ้นกลางพื้นที่ลุ่มน้ำชีนับเป็นโบราณวัตถุอันล้ำค่าของจังหวัดบริเวณเดียวกันนี้ยังมีโบราณวัตถุอีกชิ้นหนึ่ง ได้แก่ พระพุทธรูปปางนาคปรก (ศิลาแลง) 1 องค์ ขนาดหน้าตักกว้าง 1 ศอก และหลักศิลาจารึกทำด้วยศิลาแลง 1 หลัก สูง 1 เมตร กว้าง 50 เซนติเมตร มีตัวหนังสือโบราณบันทึกไว้ว่า โบราณวัตถุทั้ง 3 อย่างนี้ พระมหากษัตริย์และเสนาบดีได้นำมาจากกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 1378 นอกจากนั้นก็เขียนบอกค่านมัสการพระพุทธรูปไว้ บางตัวก็อ่านไม่ออกเพราะเลือนลางมาก ในระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี จะมีประชาชนจากอำเภอและตำบลใกล้เคียงไปนมัสการเป็นจำนวนมากภายในวัดแบ่งพื้นที่เป็นเขตโบราณสถานและโบราณวัตถุ ซึ่งโบราณสถานและโบราณวัตถุยังคงสภาพให้เห็นจนถึงปัจจุบัน คือ รอยพระพุทธรูป พระพุทธรูปปางนาคปรก และศิลาจารึก นอกจากนี้ภายในวัดยังมีเจดีย์วัดพระพุทธรูปปางไสยาสน์ สูง 45 เมตร มี 3 ชั้น ชั้นที่ 1 จัดแสดงศิลปหัตถกรรมเครื่องใช้ของคนภาคอีสานในอดีต และเป็นห้องสมุดสำหรับค้นคว้าพระธรรมวินัย พระไตรปิฎก ชั้นที่ 2 เป็นที่แสดงหุ่นขี้ผึ้งรูปเหมือนบูรพาจารย์ จำนวน 8 องค์ ส่วนชั้นที่ 3 เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุประดิษฐานในบุษบกแกะสลักสีทอง และในอุโบสถวัดพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหยกขาวขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย

การเดินทาง

ห่างจากอำเภอเมือง 45 กิโลเมตร ตามเส้นทางโยธธรร - คำเขื่อนแก้ว-มหาชนะชัย -พนมไพร (ทางหลวงหมายเลข 23, 2083 และ 2227)

หอไตรวัดสระไตรนุรักษ์

หอไตรวัดสระไตรนุรักษ์ ตั้งอยู่ที่วัดสระไตรนุรักษ์ บ้านนาเวียง หมู่ที่ 1 ตำบลนาเวียง อำเภอทรายมูล จ.ยโสธร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นหอไตรเก่าแก่อยู่กึ่งกลางสระน้ำ

สร้างมาประมาณร้อยกว่าปี เป็นสถาปัตยกรรมแบบพม่าหรือไทยใหญ่ เป็นอาคารไม้ขนาดกว้าง 8.30 เมตร ยาว 10.50 เมตร หลังคามุมสังกะสี มีชายคายื่นทั้ง 4 ทิศ หลังคามี 4 ชั้น ลดหลั่นกันขึ้นไปมีประตูด้านหน้า 1 ช่อง บานประตูแกะสลักลวดลายสวยงาม ใช้เป็นที่เก็บพระไตรปิฎกแต่มาโบราณ

แหล่งโบราณสถานบ้านสงเปือย ยโสธร

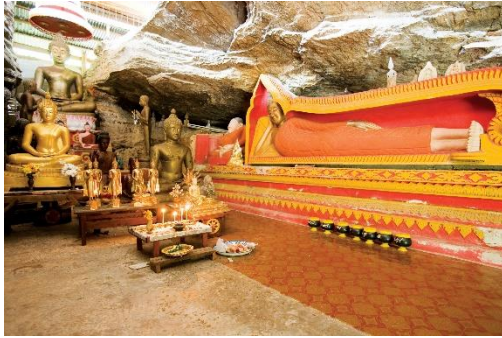

แหล่งโบราณสถานบ้านสงเปือย อยู่ห่างจากตัวเมืองยโสธร 25 กิโลเมตร ตามเส้นทางยโสธร-คำเขื่อนแก้ว-อุบลราชธานี (ทางหลวงหมายเลข 23) จะมีทางแยกขวาเข้าไปอีกราว 10 กิโลเมตร

สิ่งสำคัญและปูชนียสถานที่น่าสนใจมีดังนี้

- พระพุทธรูปใหญ่ เป็นพระประธานในอุโบสถวัดสงเปือย มีขนาดหน้าตักกว้าง 3 เมตร สูง 8 เมตร เป็นพระพุทธรูปปั้นด้วยอิฐ ปูน มีอายุไม่น้อยกว่า 200 ปี
- เจดีย์บรรจุดินจากสังเวชนียสถาน เดิมเป็นเจดีย์เก่า มีอายุมากกว่า 200 ปี ในปี พ.ศ. 2498 ได้ต่อเติมขึ้นใหม่ โดยเงินทุนของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม พระปลัดเขียน อัมมาพันธ์ นำดินจากสังเวชนียสถาน 4 ตำบล คือ ที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน จากประเทศอินเดียมาบรรจุไว้
- รอยพระพุทธบาทจำลอง สร้างโดยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม และท่านผู้หญิง ในวันสงกรานต์ของทุกปีมีประชาชนในท้องถิ่นมาสร้างน้ำเป็นจำนวนมาก
- พิพิธภัณฑสถานของโบราณ เป็นสถานที่รวบรวมของโบราณซึ่งเก็บและขุดได้จากดงเมืองเตยเมืองเก่าสมัยขอม ในพิพิธภัณฑสถานนี้มีเพียงบรรทมเจ้าเมือง (เป็นศิลา) และศิลาจารึก สันนิษฐานว่าเป็นอักษรขอมโบราณ
- ซากเมืองโบราณดงเมืองเตย อยู่ห่างทิศใต้ของหมู่บ้านสงเปือยห่างจากหมู่บ้านประมาณ 1 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอประมาณ 7 กิโลเมตร ภายในบริเวณดงเมืองเตยมีซากวัด สระน้ำ กำแพงเมือง ซึ่งปัจจุบันได้ชำรุดลงไปมากแล้ว แต่ยังมีเค้าโครงเดิมพอจะสันนิษฐานได้ว่าเดิมเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณสมัยเจนละ-ทวารวดี ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 จากข้อความที่พบในจารึกของกษัตริย์เจนละ แสดงว่าโบราณสถานแห่งนี้สร้างขึ้นเป็นศาสนสถานในศาสนาพราหมณ์ที่นับถือพระศิวะ ในช่วงเวลานั้น บริเวณดงเมืองเตย รวมทั้งชุมชนใกล้เคียงเคยเป็นเมืองที่มีชื่อว่า “คังชะปุระ” มีความสัมพันธ์ในฐานะเมืองในปกครองของอาณาจักรเจนละ ซึ่งก็คืออาณาจักรขอมในสมัยต่อมาที่แผ่อำนาจเข้ามาในเขตลุ่มแม่น้ำมูล-ชี ในช่วงเวลาดังกล่าว

ภูถ้ำพระ พระพุทธรูปในถ้ำ ยโสธร

ภูถ้ำพระ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของหมู่บ้าน กุดแห่ หรือกุดแห่ ตำบลกุดเชียงหมี ห่างจาก อำเภอเลิงนกทา 12 กิโลเมตร ตามทางหลวง หมายเลข 212 และห่างจากอำเภอเมือง 85 กิโลเมตร ที่เรียกว่า “ภูถ้ำพระ”

เนื่องจากมีพระพุทธรูปอยู่ในถ้ำจำนวนมาก ถ้ำพระนี้เป็นถ้ำใหญ่กว้างประมาณ 3 วา ยาวประมาณ 8 วา ตั้งอยู่ชะง่อนภูด้านทิศใต้ มีทางเข้าไปตามซอกหินเป็นอุโมงค์ จากปากถ้ำเลยไปทางทิศเหนือสามารถเดิน ลอดไปได้ บนภูเขาถ้ำนั้นนอกจากจะมีบรรยากาศร่มเย็นและร่มรื่นไปด้วยป่าไม้หนาที่บแล้ว บริเวณโดยรอบยังมี ถ้ำอื่น ๆ อีก อาทิ ถ้ำเค็ง ถ้ำงูชวง ถ้ำเกลี้ยง และถ้ำพรหมบุตร

ประวัติความเป็นมา พระธาตุก่องข้าวน้อย ยโสธร

พระธาตุก่องข้าวน้อย ตั้งอยู่ในทุ่งนา ตำบลตาดทอง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 9 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข 23 (ยโสธร-อุบลราชธานี) กิโลเมตรที่ 194 เลี้ยวซ้ายไปอีก 1 กิโลเมตร

พระธาตุก่องข้าวน้อยเป็นเจดีย์เก่าสมัยขอม สร้างในพุทธศตวรรษที่ 23-25 ตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลาย ตั้งอยู่ในเขตวัดพระธาตุก่องข้าวน้อย ซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงทุ่งนาในเขตตำบลตาดทอง พระธาตุก่องข้าวน้อยเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน รูปทรงแปลกไปจากเจดีย์โดยทั่วไป คือมีลักษณะเป็นก่องข้าว องค์พระธาตุเป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สาม ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ 2 เมตร ก่อสูงขึ้นไปประมาณ 1 เมตร ช่วงกลางขององค์พระธาตุมีลวดลายทำเป็นซุ้มประตูทั้งสองด้าน ถัดจากช่วงนี้ไปเป็นส่วนยอดของเจดีย์ที่ค่อยๆ สอบเข้าหากัน ส่วนยอดรอบนอกของพระธาตุก่องข้าวน้อยมีกำแพงอิฐล้อมรอบขนาด 5.5 เมตร

นอกจากนี้บริเวณด้านหลังพระธาตุมีพระพุทธรูปอยู่องค์หนึ่งก่อด้วยอิฐ ชาวบ้านนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์มาก และในเดือนห้าจะมีผู้คนนิยมมาสรงน้ำพระและปิดทอง เชื่อกันว่าถ้าไม่ทำเช่นนี้ฝนจะแล้งในปีนั้น

พระธาตุก่องข้าวน้อย มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ซึ่งผิดไปจากปุชนียสถานแห่งอื่นๆ ที่มักเกี่ยวพันกับเรื่องพุทธศาสนา แต่ประวัติความเป็นมาของพระธาตุก่องข้าวน้อยกลับเป็นเรื่องของหนุ่มสาวนาที่ทำนาตั้งแต่เช้าจนเพล มารดาส่งข้าวสายเกิดหิวข้าวจนตาลาย อารมณ์ชั่ววูบทำให้เขากระทำมาตุฆาตด้วยสาเหตุเพียงว่าข้าวที่เอามาส่งดูจะน้อยไปไม่พอกิน ครั้นเมื่อกินข้าวอิ่มแล้ว ข้าวยังไม่หมดจึงได้สติคิดสำนึกผิดที่

กระทำรุนแรงต่อมารดาของตนเองจนถึงแก่ความตาย จึงได้สร้างพระธาตุก่องข้าวน้อยแห่งนี้ขึ้น เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลขอโอสถิกรรมและล้างบาปที่ตนกระทำมาตุฆาต

นอกจากนี้ที่บริเวณบ้านตาดทอง กรมศิลปากรได้ดำเนินการขุดค้นเรื่องราวของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ได้ค้นพบโครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และภาชนะลายเขียนสีแบบบ้านเชียง

วัดมหาธาตุ โบราณสถานพระพุทธรูปยรัตน ยโสธร

วัดมหาธาตุ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง โบราณสถานที่สำคัญในวัดคือ พระพุทธรูปยรัตนหรือพระแก้วหยดน้ำค้าง เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ศิลปะสมัยเชียงแสน เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของยโสธรที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 โปรดเกล้าฯ พระราชทานให้พระสุนทรราชวงศาเจ้าเมืองยโสธรคนแรก

ภายในวัดมหาธาตุมีสิ่งที่น่าสนใจคือ

พระธาตุยโสธร หรือ พระธาตุอานนท์ ตั้งอยู่หน้าอุโบสถ เป็นพระธาตุรุ่นเก่าที่สำคัญองค์หนึ่งในภาคอีสาน เจดีย์ทรงสี่เหลี่ยมส่วนยอดคล้ายพระธาตุพนม ภายในพระธาตุบรรจุอัฐิธาตุของพระอานนท์ การก่อสร้างได้รับอิทธิพลศิลปะลาวที่นิยมสร้างขึ้นเมื่อปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาถึงต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งตรงกับประวัติการตั้งเมืองและประวัติของวัดมหาธาตุฉบับหนึ่งว่า สร้างราว พ.ศ. 2321 โดยท้าวหน้า ท้าวคำสิงห์ ท้าวคำผา ซึ่งเดิมเป็นเสนาบดีเก่าของกรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์) ต่อมาได้อพยพผู้คนภายใต้การนำของพระวอ พระตา ราว พ.ศ. 2313-2319 มาตั้งถิ่นฐาน ณ ที่นี้

ลักษณะพระธาตุ ฐานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 81 เมตร ก่ออิฐถือปูนเอวฐานคอดเป็นรูปบัวคว่ำบัวหงาย เหนือขึ้นไปเป็นเรือนธาตุ มีซุ้ม 4 ทิศ ประดิษฐานพระพุทธรูปประทับยืน ส่วนยอดธาตุมียอดปลีเล็ก

แซมทั้ง 4 ด้าน ยอดกลางทรงสี่เหลี่ยมสอบ มี 2 ชั้น รูปแบบการก่อสร้างคล้ายกับพระธาตุก่องข้าวน้อยและทางวัดจะจัดให้มีงานสมโภชพระธาตุนานที่ขึ้นเป็นประจำทุกปีในเดือนมีนาคม

หอไตร เป็นที่เก็บคัมภีร์ใบลานของวัด ตั้งอยู่ตรงกลางสระทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของพระธาตุ เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะแบบหอไตรภาคอีสานทั่วไป มีทางเดินโดยรอบติดกันใต้ชายคา บริเวณนี้เป็นที่เก็บรักษาตู้พระธรรม หีบพระธรรม เสลียงชั้นวางคัมภีร์ซึ่งนำมาจากเวียงจันทน์ ชุ่มประตู่และบานประตู่ไม้สลัก ลวดลายเครือเถาลงรักปิดทองอย่างสวยงาม การตกแต่งฝาผนังมีลวดลาย ซึ่งเป็นลักษณะผสมแบบภาคกลาง สันนิษฐานว่า หอไตรสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4-5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

สวนสาธารณะพญาแถน ยโสธร

สวนสาธารณะพญาแถน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ริมถนนแจ้งสนิท (ทางหลวงหมายเลข 23) ติดกับอ่างเก็บน้ำลำทวน ภายในสวนพญาแถนมีลำน้ำเล็กๆ คดเคี้ยวล้อมรอบบริเวณโดยรอบ ประกอบด้วยสวนไม้ดอกไม้ประดับ สังคีตศาลา (เวทีการแสดงกลางแจ้ง) สนามเด็กเล่น และสวนสุขภาพ

เทศบาลกำหนดให้สวนพญาแถนเป็นสถานที่จัดงานบั้งไฟประจำปี (พญาแถนเป็นชื่อของเทพเจ้าแห่งฝนตามความเชื่อของชาวอีสานว่าเมื่อถึงเดือนหกจะต้องทำบั้งไฟจุดขึ้นไปบนท้องฟ้าถวายพญาแถน ฝนจะได้ตกต้องตามฤดูกาล) นอกจากนี้ยังใช้เป็นสถานที่จัดงานแข่งเรือสั้น(เรือหาปลา)ประจำปี และงานสงกรานต์

วิมานพญาแถนยโสธร

ยโสธรเป็นจังหวัดที่มีประเพณีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวยโสธร ซึ่งมีความเชื่อว่าโลกนั้นประกอบด้วย โลกมนุษย์ โลกเทวดา และโลกบาดาล โดยโลกมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของโลกเทวดาซึ่งชาวอีสานเรียกเทวดาว่า **พญาแถน** ซึ่งพญาแถนมีอิทธิพลต่อ ฝน ฟ้า ลม หากมนุษย์ทำให้พญาแถนโปรดปรานหรือพอใจ ก็จะบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล จึงเกิดพิธีการบูชาพญาแถนโดยการใช้บั้งไฟ เพื่อแสดงการเคารพและเป็นการขอฝนจากพญาแถน อันเป็นที่มาของประเพณีบุญบั้งไฟจังหวัดยโสธรอันโด่งดัง

จากตำนานเรื่องเล่าอันถือว่ามีสำคัญต่อจังหวัดยโสธรดังกล่าวข้างต้น จังหวัดยโสธรจึงจัดสร้าง **“วิมานพญาแถน”** ขึ้นบริเวณลำทวนเพื่อใช้เป็นสถานที่ที่แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัด เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งภายในวิมานพญาแถนนั้นประกอบไปด้วยสิ่งก่อสร้างที่สะท้อนถึงตำนานบุญบั้งไฟของยโสธร คือ อาคารวิมานพญาแถน อาคารพญานาค อาคารพญาคันคาก และประติมากรรมชบวนแห่บั้งไฟ สำหรับอาคารพญาคันคากที่เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวนั้น สร้างขึ้นเป็นรูปร่างพญาคันคาก มีความสูง 19 เมตร ภายในอาคารประกอบด้วยพื้นที่จัดนิทรรศการจำนวน 4 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 1 แสดงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของเมืองยโสธร

ชั้นที่ 2 ตำนานพญาแถนและพญาคันคาก

ชั้นที่ 3 ตำนานและเรื่องราวของบั้งไฟ

ชั้นที่ 4 อัตลักษณ์เมืองยโสธร

โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้

อำเภอไทยเจริญ จ.ยโสธร

โบสถ์คริสต์บ้านซ่งแย้ ตั้งอยู่ที่อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร มีประวัติเล่าสืบกันมาว่าในปี ค.ศ.1908 มีผู้หนีตายอพยพจากที่ต่าง ๆ กัน เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้รวม 5 ครอบครัว ซึ่งหนีมาด้วยสาเหตุเดียวกัน คือ ถูกกล่าวหาว่าเป็นผีปอบ ชาวบ้านในหมู่บ้านจึงรุมทำร้ายและขับไล่

จากนั้นได้เดินทางไปหาบาทหลวงเดซาแนล และบาทหลวงอมโบรซิโอ ที่บ้านเซซัง ต.เซียงเพ็ง อ.ป่าดัว จ.ยโสธร ขอให้ไปช่วยขับไล่ผีปอบที่สิงสู่อยู่กับตนและ ครอบครัว ซึ่ง บาทหลวงทั้ง 2 ท่าน ก็ยอมเข้าป่าลึกไปตามคำขอ เมื่อรู้สึกดีขึ้น ทั้ง 5 ครอบครัว จึงเข้านับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ต่อมาบ้านหนองซ่งแย้ มีผู้คนอพยพ ไปอยู่มากขึ้น ในปี ค.ศ.1909 ชาวบ้านปลูกกระท่อป ฝาขัดแตะเล็กๆ ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา นับว่าเป็นจุดกำเนิดวัดซ่งแย้ หรือชื่ออย่าง เป็นทางการ เป็นภาษาละตินว่า วัดอัครเทวดามิกาแอล ตามชื่อนักบุญองค์สำคัญ เป็นภาษาอังกฤษคือโบสถ์ เซนต์ไมเคิล เป็นภาษาฝรั่งเศสคือ โบสถ์แซงต์ มิเชล โดยมีบาทหลวงเดซาแนล เป็นอธิการโบสถ์คนแรก และคนในบ้านหนองซ่งแย้ซึ่งล้วนแต่เป็นชาวไทยอีสาน ได้มาเข้ารับ ถือนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เกือบทั้งหมด

หลังจากนั้น ได้มีการสร้างอาคารโบสถ์ใหม่หลายครั้ง โบสถ์ไม้เนื้อแข็งหลังปัจจุบันนี้ เป็นโบสถ์หลังที่ 4 วางแผนก่อสร้างปี ค.ศ. 1936 ชาวบ้านพากันรวบรวมไม้ ลงมือสร้างปี ค.ศ.1947 ตัวโบสถ์รูปทรงที่สร้างขึ้น มีลักษณะแบบศิลปะไทย กว้าง 16 เมตร ยาว 57 เมตร จัดเป็นโบสถ์ไม้ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ใช้แผ่นไม้เป็นแป้นมุง หลังคา 80,000 แผ่น ใช้เสาขนาดต่างๆกันถึง 360 ต้น ส่วนใหญ่เป็นเสาไม้เต็ง เสาในแถวกลางมีขนาดใหญ่ยาวที่สุดมี 260 ต้น สูงจากพื้นดินกว่า 10 เมตร พื้นแผ่นกระดานเป็นไม้แดงและไม้ตะเคียนขนาดใหญ่ ม้านั่งไม้จุกคนได้กว่าพันคน ระเบียงโบสถ์มีเส้นผ่าศูนย์กลางเกือบ 2 ฟุต อยู่ในหอรอบสูงที่สร้างแบบหอรอบตามวัดไทยทั่วไป แต่แปลกตรงที่แยกต่างหากจากโบสถ์ และเนื่องจากไม้ที่ได้รวบรวมมามีจำนวนมาก จึงได้นำไม้ที่เหลือมาสร้างโรงเรียนบ้านช่งแย้พิทยา

การเดินทาง จากยโสธรใช้ทางหลวงหมายเลข 2169 เลี้ยวอำเภอกุดชุมไปประมาณ 7-8 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าไปอีกราว 600 เมตร ถึงบริเวณโรงเรียนช่งแย้พิทยาและโบสถ์ซึ่งอยู่บริเวณเดียวกัน

หมู่บ้านทำหมอนขิด

บ้านศรีฐาน อำเภอบ้านดง จ.ยโสธร

หมู่บ้านทำหมอนขิดบ้านศรีฐาน ห่างจากตัวเมืองยโสธร 20 กิโลเมตร ตามเส้นทางยโสธร-บ้านดง อำนาจเจริญ (ทางหลวงหมายเลข 202) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 18-19 แยกทางขวามือเข้าไปทางลูกรังอีก 3 กิโลเมตร

หลังฤดูทำนาชาวบ้านแทบทุกครัวเรือน มีอาชีพทอผ้าและทำหมอนขิด นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปชมและซื้อหมอนขิด ไว้เป็นที่ระลึก ซึ่งขณะนี้ได้รับความนิยมอย่างมาก ส่งเป็นสินค้าออกไปขายต่างประเทศ นับเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ที่นำรายได้เป็นอันดับสองรองจากการทำนา

กุ้งจาน อำเภอบ้านดง จ.ยโสธร

ตั้งอยู่ที่บ้านจิ้ว ตำบลกุ้งจาน ห่างจากตัวอำเภอบ้านดง 12 กิโลเมตร กุ้งจานเป็นเจดีย์เก่าเจดีย์หนึ่งในจังหวัด มีลักษณะคล้าย ๆ กับพระธาตุพนม ตามตำนานเล่าว่ากุ้งจานมีมาตั้งแต่ครั้งสร้างพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

บ้านทุ่งนางโกล อำเภอบ้านดง จ.ยโสธร

ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านดง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 8 กม. ตามทางหลวงหมายเลข 2169 (ยโสธร-กุดชุม) มีชื่อเสียงในการจักสานไม้ไผ่ เพื่อเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนและของที่ระลึก

หมู่บ้านนาสะไมย อำเภอบ้านดง จ.ยโสธร

ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับบ้านทุ่งนางโกล มีชื่อเสียงในเรื่องการจักสานไม้ไผ่และการแกะสลักเกวียนจำลองที่ปราณีตงดงาม

มรดกทางธรรมชาติ

จังหวัดยโสธร อยู่ในพื้นที่แอ่งโคราช - อุบล และเป็นส่วนหนึ่งของทุ่งกุลาร้องไห้ มีแม่น้ำชีไหลผ่านทางตอนใต้ของจังหวัด ทางตอนเหนือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลอนคลื่น ติดกับแนวเทือกเขาภูพาน ป่าไม้เป็นป่าเต็งรังเป็นส่วนใหญ่ มีป่าดงดิบแล้งและป่าผสมผลัดใบอยู่บ้างบางพื้นที่ พื้นที่ป่าสงวนที่ยังคงสภาพสมบูรณ์มีอยู่ประมาณ 240,000 ไร่ ประมาณร้อยละ 9 ของพื้นที่จังหวัด

ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงปอดงบังอี

อยู่ในเขตอำเภอเลิงนกทา ลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขาโค้งเป็นวงแหวน มีแนวเทือกเขาภูพานเป็นหุบเขาโค้งเป็นวงแหวน มีแนวเทือกเขาภูพานเป็นวงรอบทางด้านเหนือและด้านตะวันออก สภาพป่าเป็นป่าดงดิบแล้ง และป่าผสมผลัดใบ เป็นป่าสมบูรณ์ ประมาณ 139,000 ไร่ ประมาณร้อยละ 48 ของพื้นที่ป่าสงวนทั้งหมด มีพันธุ์ไม้สำคัญและมีค่าอยู่มาก ที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับชาวยโสธรในอดีตคือ เร่ว หรือ หมากเหม่ง และกระวาน ซึ่งเป็นพืชที่เกิดขึ้นตามพื้นล่างของป่า ชอบเกิดในป่าที่สมบูรณ์ ผลแห้งมีกลิ่นหอมใช้ประกอบเครื่องเทศ และยาสมุนไพร จึงเป็นสินค้าออกที่สำคัญของไทยมานาน ยโสธรเป็นเมืองหนึ่งที่ถูกกำหนดให้ส่งผลเร่วและกระวานเข้าส่วนกลาง

ป่าสงวนแห่งชาติดงมะไฟ

พื้นที่ส่วนใหญ่ อยู่ในเขตอำเภอยายมุล มีพื้นที่ประมาณ 63,000 ไร่ เป็นป่าสมบูรณ์อยู่เพียงประมาณ 7,100 ไร่ เป็นป่าเต็งรังและป่ากึ่งเบญจพรรณ ป่าแห่งนี้มีเห็ดหลายชนิดขึ้นแซมพื้นป่า จนกลายเป็นแหล่งอาหารสำคัญ โดยเฉพาะในห้วงฤดูฝน เช่นเห็ดโคน เห็ดไค เห็ดละง็อก ฯลฯ ดงมะไฟยังเป็นแหล่งอาหารของอิสานหลายชนิด เช่นไข่มดแดง จักจั่น กะปอม (กิ่งก่า) ผักติ้ว ผักกระโดน เป็นต้น

ภูถ้ำพระ

เป็นเนินเขาสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 230 เมตร เป็นส่วนหนึ่งของแนวเทือกเขาภูพาน อยู่ในเขตอำเภอเลิงนกทา บริเวณยอดเนินเป็นลานกว้าง มีหินรูปร่างแปลก ๆ ตั้งกระจายอยู่ทั่วไป เป็นประติมากรรมทางธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่สวยงามมากแห่งหนึ่ง บางแห่งเป็นถ้ำเงิบ หินผา สลับกับ พะลานหินกว้าง ประกอบด้วยลานหินปุ่ม หินแตก และเสาเฉลียงรูปร่างต่าง ๆ อันเกิดจากการกัดเซาะของลมและน้ำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน มีจุดชมวิวที่สวยงามอยู่หลายจุด สามารถมองเห็น ภูหมู และภูแผงม้าได้อย่างชัดเจน ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออก พื้นที่โดยรอบเป็นป่าไม้ร่มรื่นสวยงาม ตามหลืบถ้ำจะมีพระพุทธรูปแกะสลักด้วยไม้ มีอายุเก่าแก่อยู่เป็นจำนวนมาก

ต้นยางนาใหญ่ดอนปู่ตาบ้านหัวเมือง

ดอนปู่ตามีต้นยางนาขนาดใหญ่ขึ้นอยู่หลายสิบต้น และมีศาลเจ้าปู่อันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านใช้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของท้องถิ่น ที่เชื่อว่าต้นไม้ใหญ่เป็นที่สิงสถิตของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งผีปู่ผีตา นับเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านให้ช่วยกันรักษาป่าไม้ ในบรรดาดต้นยางนาใหญ่มีบางต้น ลำต้นใหญ่ขนาด 10 คนโอบ และสูงประมาณ 50 เมตร เชื่อกันว่าเป็นต้นยางนาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดต้นหนึ่งของประเทศไทย นอกจากต้นยางนาใหญ่แล้ว ดอนปู่ตาบ้านหัวเมือง ยังมีซากโบราณวัตถุทำด้วยหินทราย และศิลาแลงสมัยทวารวดี แสดงถึงความเก่าแก่ของสถานที่แห่งนี้